

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

Megjelenik naponként reggel, kivéve hétfőn.

Előfizetési árak:

Helyben: Egész évre 16 kor., fél évre 8 kor., negyed évre 4 kor.
Vidékre: Egész évre 20 kor., fél évre 10 kor., negyedévre 5 kor.

Egyes szám ára 6 fillér.

POLITIKAI NAPILAP.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Dr. CSILLAG KÁROLY.

LAPTULAJDONOSOK:

Dr. JANIGA JÁNOS és Dr. VOJNICH GYULA.

Szerkesztőség:

Dr. Csillag Károly ügyvédi irodája.

Szerkesztőségi telefon: 119.

Kiadóhivatal:

KLADÉK és HAMBURGER könyvnyomdája
Batthyány-utca 5. sz.

A kiadóhivatali telefon száma: 62.

Két beszéd.

Az ország szívében és az ország gyöngyének nevezett egyetlen tengerparti városunkban egy beszéd hangzott el tegnap. Mindkettő érdemes arra, hogy ne csak azok vegyenek tudomást róla, akik épen hallották.

Fiumében Roszner Ervin báró, az új kormányzó tartott okos, sőt államférfiúi bölcseségtől sugalt és retorikailag is szép beszédet. Budapesten Baksay Sándor, az új református püspök mondta el programját. Merő véletlenből került egymás mellé ez a két név a terminus egybevágóságának kapcsolatán. Annyi közösen konstatalható mindkettőjükéről, hogy rövidesen kerültek mindketten a méltóságukba és mindketten betöltik azt a fontos hivatást, amely exponált állásukhoz kötve van.

Roszner Ervin a máramosi főispánságból csöppent bele a fiu-

mei kormányzóságba. Az mondták annak idején, mikor Khuen kinevezte, hogy nincs más kvalifikációja, mint Khuen barátsága és olasz nyelvismerete. Azóta az tán mindmáig csak két hirt kapunk róla. Az egyik valami farsangi tréfája, amelyet rovására irtunk, a másik a korábbi fényes bevonulása, amelyet fiumei székhelyére való installációja alkalmával rendezett. Valóságos önmaga rendezte diadalmenet volt. Akkor még nem tudtuk, vajjon a gazdag mágnás pazar fényüzése volt-e az, vagy az öntudatos, hazafiasan érző, gondolkozó nagy vagyonnal rendelkező államférfi cél-tudatos cselekvése.

Ma már, e beszéd után ezt is tudjuk. Roszner sokkal öntudatosabb, okosabb, hazafiasabb ember semhoggy merő hiúságból rendezte volna azt a bevonulást. Az a gondolat kellett hogy vezesse, hogy a magyar állam méltóságát kell

ott képviselni a nagyobbára olaszokból álló lakosság előtt. És ennek a méltóságnak a külsőségekben is érvényesülni kell. Még sokáig csak gazdag mágnás lesz alkalmas, a fiumei kormányzóságra.

Ez persze magában nem elegendő kvalifikáció. Bölcs mérséklettel párosult erély, a viszonyok alapos ismerete. Föltétlen bizalom fönt és alant azok a lényeges feltételek, amelyek mellett az örökké forrongó Fiume féken tartható és majdan konszolidálható. Egyelőre anarchia van ott. Tűzhányó, amely időközönként pihen, majd megnyitja kráterét a reprezentanzában és előnti látványával nemcsak a separatum corpus sacrae coronaet, hanem egész Horvátországot, sőt Budapestig is elhull egy-egy izzó kődarab. Fiume is az örökké függő, örökké megoldatlan kérdések özönét képviseli. Elképzelni is nehéz,

A kálvárián.

— Irta: Körmöczy Ernő. —

A „Bácsme gyei Napló“ eredeti tárczája.

Pajzán [napsugár játszik az ablakomban álló hyacinth bokorral. A mint megéri a csókja, mintha a virág is megremegne örömeiben, illatozva emelgeti szirmait s boldogan tárja föl piczi kelyhét.

Légy üdvöz te lanyha tavaszi lég, te mosolygó napsugár! Te új életet hirdetsz, te hívod életre a virágos Tavaszt! Látásodra szívemben vidámság kél, lelkembe derű ül, hisz ifjuságom képe te vagy örökszép Kikelet!

De ni! Emitt előttem husszú sorban jár ki a nép a mélabus temetőbe.

Ugyan miért? Hisz a szomorufűz ágán nem fakad még levél; a sirhantokat nem borítja még a zöldsejmes takaró s a szerény ibolya se nyújtja ki illatozó fejét!

Igaz! hisz ezek nem ezt keresik, nem a tavaszt csodálni mennek, ezek a: kálváriát járnak. — Kálvária!

Nevedre eszembe jut a szenvedés, a keserűség embere, ki a te sziklás tetődön hajtá halálra szent fejét. Boldog a te bérczed mert Istenvér festette pirosra, boldog rajtad minden-minden rög, mert az Üdvözítő lábnyoma megszentelte azt. Te vagy tanuja a szenvedésnek, mit emberi szív nem érezhet, te láttad a kinokat, mit emberi ajak ki nem mondhat. A te égbenyuló csucsodon szenvedett kinokat átérezni vándorlunk a mi domboz kálváriánk gyepetakarta oldalán.

Még látom az elgyötört Mestert, a mint a gyalázat súlyos keresztjét hurcolja meg roskadt vállain, még egyszer hallok az ő isteni szavát: »Aki utánam akar jönni, vegye fel keresztjét!«

Súlyos a kereszt mégis végig kell vele a kálváriát járni, ha egyedüli üdvünket elkarjuk érní!

* * *

Alacsony, rozoga kis házban fekszik egy nehéz beteg.

Szakadozott, ócska vánkös közül kilátszik halsápadt verejtéktől ázott arca. Keze idegesen babrál a szinehagyott vékonyka takarón s egész teste meg-megrándul, mikor fuldokló melléből hosszan, visitón felugat a halál hörgő torku kutyája.

Sok év óta van ez már igaz.

Nap-nap után mulik, telik s ő ott az ágyhoz szegezve mozdulatlan némán tűri a szakgató kinos fájdalmat.

Ugy látszik jó iskolája volt, mert szívesen vette fel a keresztet.

Most a kálváriát járja

Dr. Heiszler J.

ORVOSTUDOR VIZGYÓGYINTÉZETE

~ SZABADKÁN, Mária-Terézia-park ut. ~

Telefon szám 211 ————— Telefon szám 211

Gyógymódok: vizcura, massage, szénsavas fürdők (nauheimi) orvosi-torna és villanyozás.

Javalva: Almatlanság-, főfájás-, szédülésnél; idegesség- és idegfájdalmaknál. Emésztési zavaroknál, főképen székrekedésnél. Rheumánál. Szénsavas fürdők (nauheimi) kitünő hatása a szív és véredény betegégeinél.

hogy 1869. óta, mikor öszszminis-
teri rendelettel ideiglenesen sza-
bályozták Fiuménak mindaddig
sűrűn megbolygatott helyzetét:
mindmaig egy Széll-formulán ki-
vül mi sem történt. Vio és a
hazafias, méltányos olasz lakosság
Roszner Ervinnel végre talán
megtalálják a kiutat és meg lesz
oldva törvénynyel és Horvátor-
szág, kivált a szláv egyesület
meg az Obzor-pártiak mellőzésé-
vel, a magyar állam auktoritásá-
nak érvényesítésével az örök fiu
mei kérdés. Fiume nem Horvát-
országé!

A másik nagy beszéd a Bak-
sayé. Igazi református pap. Ezzel
megmondtuk, hogy alapos mű-
veltségű, humánus gondolkozású,
szelidlelkű férfi, aki hazáját ma-
gyar fajtát izzón szereti. Nem vá-
gyik dominiumokra, nem nagy
kitüntetésekre, rendjelekre. És
amikor arról van szó, hogy a je-
lenlegi miniszterelnök kuláns fe-
lekezeti politikája szerint minden
felekezeti kebelében életbe lépjen
a kongrua, Baksay Sándor püs-
pök, Szász Károly méltó utóda,
ezt jelenti ki programbeszé-
dében:

„Én a magam hajlama szerint
jobb szeretnék továbbra is a ma-
gunk szegénye lenni.“ Ki hallotta
1904-ben az evangéliomi szegény-
séget vallani? De hála Isten, van-
nak még magas méltóságok pol-
cain is szelid, ideális lelkek. Be-
széde, cselekedetei, elvei rávalla-
nak a poétára. Poéta után ismét
poéta a pesti református püspöki
székben. Halas után Budapest.

Mellette családja, hű felesége s két apró
gyermek. kik visszafajtott lélekzettel nézik
a küzdelmet. Beletörődtek már. Elfelejték az
éhség nyomasztó terhét, nem gondolnak a
kinos éjszakákra, mikor rövid álmukat is
megzavarja a beteg éles, rémes hörgése, csak
jó apjukat látnák újra épen . . .

Mennyi kin, mennyi szenvedés!

* * *

Kicsiny fakó bölcsőben édesen szunnyad
egy gyöngye kis gyermek. Édes anyja ott mel-
lette tenyerébe rejti arcát.

Sir.

Arcára barázdákat huzott már a szenve-
dés. Jutott belőle elég a sok álmatlan éjsza-
kán, míg férje-ura a korcsmákat járja. Amint
a régi fali órára tekint, melléből nehéz, mély
sóhaj tör elő, aztán mintha attól félne, hogy
sóhajtása megriasztja gyermekét, újra tenye-
rébe hajtja fejét. Az óra körtéje egyre-egyre
száll . . . Künn már a hajnal hirnökei riká-
csolva felelgetnek egymásnak. Egy támolgyó
alak rekedt torokkal kurjongat valami trágár
nótát az ablak alatt, aztán bevágja az ajtót.
A szegény asszony felszárítja könnyeit s férje
elé indul.

Csak a szintér meg rang változott.
De a férfi semper idem. Ilyen
férfiakra van szüksége az ország-
nak, ilyen lelkipásztorokra min-
den egyháznak. **s. b.**

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése

— Saját tudósítónktól —

Neményi Ambrus: Ajánlja elfogadásra a
kötségvetési törvényt, mert most már ugy-
sem lehet egyebet tenni. Miután most 1904
van és a kormány 1903-ban teljesítette a
kötelezettségeit, nincs más hátra, mint most
megszavazni a tavalyi költségvetést. Meg-
jegyzzi, hogy az udvartartási költségek esu-
pán rendes nagyságukban vannak felvéve a
költségvetésbe. Ismételten ajánlja a költség-
vetési törvény elfogadását, valamint a pénzü-
gyi bizottság általános jelentésének a tu-
domásulvételét. (Helyeslés a jobboldalon.)

Barta Ödön: Mindenekelőtt az előadó
utolsó kijelentésével óhajt foglalkozni. A pénzü-
gyi bizottság jelentése nem volt a mai
napirendre tűzve és így azt nem lehet tu-
másul venni. A kormány nem mentheti
magát azzal, hogy ezt a jelentést nem tűz-
hette ki annak idején napirendre.

Attér ezután a költségvetési törvény bi-
rálatára. Ennél sem áll meg a kormánynak
az a mentsége, hogy nem volt módjában a
Ház asztalára tenni ezt a törvényt. A mai
visszás állapotoknak csak a kormány az oka,
mert ha nem ragaszkodott volna a felemelt
ujonclétszámhoz, az ország nem jut a tör-
vényen kívüli állapotba. (Ugy van! a balol-
dalon.) Csak súlyosabbá teszi a kormány
bűnét a gazdasági helyzet rosszrafordulása.
Ezért a kormány felelős. Behatóan bírálja,
milyen nagyot sülyedt a gazdasági életünk.
De ez csak természetes a közös vámterület
mellett. Ez az állapot a biztos törvényszer-
tésre sodorja az országot. (Ugy van! Ugy
van! a baloldalon.) Rátér ezután a tisztvi-
selők fizetésemeléséről szóló törvényjavaslat
bírálatára és kimutatja, milyen gyarló, két-
szinű politikát követett el a kormány.

Barta Ödön után *Sághy Gyula* beszélt, aki

— Te sirtál! — ordítja rá amaz, hogy az
alvó kisdéd sirva ijed föl a bölcső váncosán.

— Nem, — édes uram — csak aggód-
tam miattad.

— Ohó! miattam ne aggódj! Pénzt adj ide!

— Semmim sincs már kedvesem, nem
adhatok.

— Nem? Hát majd adok én! — kiáltja
a vadállat s a következő percben az asszony
véres ajakkal bukik le a rozoga ágy szélére.

De csak egy szót sem szólt. Hisz édes jó
anyjától tanulta a kálváriát járni!

* * *

Első gazda volt a faluban. Jámbor, isten-
félő ember. Csakhogy jó, nagyon jó szive
volt. Gyöngye apa nagyon. Fiainak megtett
mindent. A vásott kölyköknek volt gondjuk
rá, hogy maguknak kaparitsanak mindent.
Maradjon magának az öreg.

Eleinte hizelegve kedveztek is neki. Mikor
már az övéké volt minden, akkor nekiestek.
Ha rossz volt a termés, miért nem imádko-
zott jobban; ha a béres elmaradt, miért nem
költötte fel, miért nem dolgozik, miért van
mindig a lábuk alatt, szóval mindenben az
öreg volt a hibás.

pártja nevében kijelentette, hogy mindaddig
nem szavazzák meg a fölemelt civillistát,
mig külön magyar udvartartás nem lesz.

Szünet után *Perless János* adja elő e kor-
mány iránti bizalmatlanságának okait.

Batthyányi Tivadar gróf mond ezek után
egy rögtönzött beszédet, melyben a kereske-
delmi miniszternek tesz szemrehányásokat a
fizetés javítások elodázása miatt.

Lukács László pénzügyminiszter felel a
felszólalóknak. Lukács beszéde után elnök
a vita folytatását holnapra halasztja.

Orosz-japán háború.

Boxerláadás készülöben.

Felső helyről kapott utasításra ma a No-
woje Wremja s más orosz lapok beszűntet-
ték az izgatást az angolok és Anglia ellen.
Az oroszországban élő angol alattvalók hely-
zete veszedelmes és életük sem biztos. Az
angol nagykövetségre számtalan panasz ér-
kezik angoloktól, hogy életük veszedelemben
forog.

A cárné husvéti ajándéka.

A cárné a harctéren levő katonáknak hus-
véti ajándékot fog küldeni. A cár korlátlan
összeget bocsátott a cárné rendelkezésére
erre a célra. A husvéti ajándék egy-egy ko-
sár édességekből, szivarból, dohányból és
varrókészletből áll. A cárnét ez a husvéti
ajándék a katonaság között nagyon népsze-
rűvé tette.

A szárazföldi harctér.

A Daily Chronicle jelenti Niucsvangból
tegnapi kelettel: Ma vasuton Niucsvangból két
kozákerezed és négy öthüvelykes ágyu érke-
zett ide. A megerősítési munkálatokat szor-
galmasan folytatják.

HIREK.

— **A honvédség köréből.** A honvédelmi
miniszter rendelete folytán *Hajdufy József*
Sándor szabadkai 6. honvédgyalogezredbeli
tartalékos hadnagy a honvédség kötelékéből
saját kérelmére elbocsájtattott.

— **A Bácsmegyei Kör** folyó hó 20-án
tartotta rendes évi közgyűlését budapest hiva-
talan helyiségében Latinovits Pál főispán el-
nöklete alatt. A főispán lelkes beszédben

De ő csak türte a szidalmat, a szitkot.

Utóbb csak egy ócska cseréptálban mértek
ki neki valami otthagytott ételt. Épen imád-
sággal neki készült, hogy majd elfogyasztja,
mikor nagy haragosan beállit a kisebbik fia.

— Két hizónk döglött el az ólban. Te
jámbor öreg, miért nem pörgetted jobban
az olvasót?! — ordított rá az édes jó apára.
azzal kirugta kezéből a tálat.

— Nálam ugyan ingyenélő, naplopó nem
fogyasztja az ételt!

Az öreg könyves szemmel törölte le ka-
bátja ujjáról az ételt s talán újra imádság
közt kért a jó Istentől gonosz fiának bo-
csánatot.

Pedig nehéz volt a kálvária utja!

* * *

Bizony nehéz. De mi a földi kin, mi a
mi szenvedésünk az Üdvözítőéhez képest!
Most a magabaszállás idején tőle kell meg-
tanulnunk a kálváriát járni, hogy az ő segít-
ségével minden bajunkban, mikor nehéz
keresztünk súlyát olyan nagyon érezzük,
mégis elmondhassuk vele együtt: „Az én
keresztmem édes teher, az én terhem könnyű!”

buzdította a kör tarjait, de főleg az intelligens ifjúságot, a társadalmi béke, a kollégiális együttérzés ápolására, a kulturális törekvések előmozdítására és a jótékonyág gyakorlására. Tetszéssel fogadott beszéde után Piukovich főtitkár terjesztette elő jelentését, melyből kitűnik, hogy a körnek 250 tagja van. Ezután a választást ejtették meg a következő eredménnyel: elnök Latinovits Pál főispán, alelnök dr. Tatics Péter járásbíró, főtitkár Piukovich Elemér, miniszteri fogalmazó, főjegyző Pethő Lajos lapszerkesztő, titkár Megyánszky Lázár, jegyző Alföldy Imre, orvos dr. Marberger Sándor, ügyész dr. Vince Károly. A választmányba beválasztottak: Latinovits Géza és Fernbach Géza országgyűlési képviselők, dr. Molnár Gyula, dr. Kovács Jenő, dr. Drescher Béla, Ágai Adolf, Herefeld Frigyes, Polakovits Máttyás és Ödön, dr. Hoffmann Péter, dr. Fenyő Géza, dr. Szilágyi István, dr. Steiner György stb. A kör elhatározta, hogy április havában jubiláris ülést tart.

Az országos izr. irodalmi társulat Szabadkán. F. hó 27-én a d. u. fél 2 órakor érkeznek az izr. irodalmi társulat kiküldöttéi városunkba, hogy mint az izr. hitközség vendégei felolvasást tartsanak. Fogadásukra nagy előkészületeket tesznek a hitközség tagjai, mely célból a mai értekezlet Dr. Singer B. a hitközség szeretett főpapja vezetése alatt 10 tagú rendező bizottság küldetett ki. A felolvasást esti 8 órakor bankett követi, melyet a hitközség termeiben fognak megtartani s melynek rendezésében hir szerint az izr. nőegylet tagjai is résztvesznek. Az előkészületek után itélve az ünnepély nagyszabásúnak ígérkezik.

— **Gozdu Elek a szegedi árvizképről.** Gozdu Elek zombori törvszéki elnök, a kitűnő író, a Vasárnapi Ujság mostani számában a szegedi árvizkép kapcsán elmélkedik a magyar festőművészet mai helyzetéről. A cikkben, amely *A szegedi árvizképről* címen jelent meg, nagy jelentőséget tulajdonít Vágó Pál ez alkotásának, mint a romantikus deklamátorok iskolája egyik legkiválóbb nyilvánulásának.

— **Szabó sztrájk.** A szabómunkások sztrájkja teljesen komoly jelleget öltött. Ma délután az ipartestület helyiségében folytak a tárgyalások a munkaadók és a sztrájk vezetői között, de eddig eredményre nem vezettek. A szabóüzlettulajdonosok közül többen már hajlandóknak mutatkoztak az engemények nagy részének megadására, azonban a sztrájkolók nem akarnak feltételeikből a legkevesebbet sem engedni. Így tehát nem történt semmiféle megállapodás és a megszorult munkaadók valószínűleg idegen munkásokat lesznek kénytelenek hozatni.

— **A vasárnapi munkaszünetről szóló rendelet módosítása.** A szegedi kereskedelmi és iparkamarához leirat érkezett Hieronymi Károly kereskedelemügyi minisztertől, mely kilátásba helyezi, hogy az utóbb megállapított és nagyon sok részről kifogásolt munkaszüneti rendelkezést revidiálni fogja. A leirat teljes szövege a következő: „Az ipari munkának vasárnapi szünetelése tárgyában hivatali elődöm által múlt évi június hó 13 án 28,559. sz. alatt kibocsátott rendelet módosítása s a vasárnapi munkaszünet újra szabályozása iránt sok oldalról többek között a cím részéről is érkezett hozzám felterjesztés, illetve javaslat. Utalva

erre, — az érdekeltek tájékoztatása céljából, — értesitem a Czimet, miszerint vasárnapi munkaszünet szabályozásának kérdését beható tárgyalás alá kívánom venni, amelynek rendjén az elem terjesztett összes kérelmekkel, óhajokkal és javaslatokkal a legbehatóbban és a mindkét rendbeli érdekeltesség összes figyelembe jöhető érdekeinek mérlegelésével kívánok foglalkozni. Addig azonban, míg ezt tehetném, a kérdésnek kiváló fontosságánál fogva, az elem terjesztett konkrét kérelmek felett nem dönthetek és pedig annyival kevésbbé, mert esetleges speciális rendelkezések útjában állhatnának annak, hogy a vasárnapi munkaszünet kérdése a tanácskozások rendjén helyeseknek talált általános elveknek megfelelő szabályozást nyerjen. Budapest, 1904. március 16. Hieronymi s. k.

— **A Kulai Polgári Olvasóegylet 1904.** április 4-én saját egyleti helyiségeiben táncmulatsággal egybekötött Műkedvelő előadást rendez. Szinre kerül: 1. A nyolcadik Gyurkovits-leány. Vigjáték 1 felvonásban. Irta: Herceg Ferenc. Személyek: Radványi ezredes Radich Aladár, Radványiné szül. Gyurkovits Katinka Schneider Gigi, Gyurkovits Vilma Lederer Mici, Jánosy Hoffmann Sebő Horkai Feri Schick Ernő. 2. A Szálka. Vigjáték 1 felvonásban. Irta: Mocsári Béla. Személyek: Szabó Kálmán járásbíró Koller Laci, Irén, a felesége Dr. Ormay Kálmáné, Dr. Kalmár Géza orvos Lederer Dezső, Klementin Falcione Janka.

— **Elfogott bácskai betörő.** Vakmerő, notórius tolvajt fogott el tegnap a szegedi rendőrség. A tolvaj neve Boksity Pál, gyurgyevói (Bács megye) illetőségű, 45 éves, foglalkozás nélküli egyén, aki már 18 évig és 9 hónapig ült börtönben. Ujvidéken 9 hónapi fogházra, majd egyévi, később pedig 5 évi börtönre ítélték lopások miatt. Pancsován 4 évi börtönre ítélték, majd Temesvárott bevették katonának, de lopott, megszökött és elfogták, azután 8 évi börtönre ítélték. Ezeket kitöltötte azután Szabadkán, majd Nagykindán csatangolt és tegnap meglátogatta Szegedet. Az utcán csavargott és miután semmi foglalkozást nem kapott, mert nem is keresett, elhatározta, hogy ismét lopásnak adja magát. Erre kiszemelte Lengyel Lőrinc butorgyáros műhelyét. Az udvarban még az esti órákban rejtőzködött el és éjszaka megkezdte működését, de mielőtt elmenekülhetett volna, megcsípték. Reggel a főkapitány előtt beismerte tettét. Miért lopott újra, mikor már annyit ült börtönben? — kérdezte a főkapitány. — Ugyis elpusztulok már én, mert érzem, hogy tüdővésztes vagyok, — szólt a betörő, akin egy jó kabát és nadrág volt Kramer Antal szabadkai szabó cégével ellátva. Nagyon valószínű, hogy ezt is lopta, mert a napokban Kramernél szintén betörés történt. A börtönviselt ember minden valószínűség szerint még egyéb betörést is tervezett, mert több betörőeszközt találtak nála. Boksityot a rendőrség fogva tartotta, mert alkalmasint még egyéb büntény is derül ki rá, a melyek közt a multkoriban Szabadkán elkövetett kettős boltbetörés is valószínűleg szerepelni fog.

— **A pórul járt késes.** Salling József késes legény ma délelőtt néhány társával összekülömbözött, majd hajba kaptak. A tettelegesség Sallingra nézve végződött legrosszabbul, mert egyik ellenfele kését jobb

tenyerébe szurta. Sulyos, de nem veszélyes sebet a mentők kötözték be.

— **Tombola.** Holnap este az Otthon kávéházban tombolaestély lesz. A szép és értékes tárgyak Reiner Mór kárpitós üzletének kirakatában láthatók.

— **Házassági** célból ismerkedni legbiztosabban lehet *»Házasulandók Lapja«* útján, ma, mikor a társas érintkezés, ismerkedés annyira meg van nehezítve, legcélszerűbb egy ilyen lap útján ismeretséget szerezni, mely házasulandók között az egész országban és külföldön is elterjedt. Számos házassági ajánlatot férfiaktól, különböző hozományú nőktől tartalmaz. Száma 40 fillérért küldetik az „Országos Pályázati Hirlap”-pal együtt, mely utóbbi tartalmazza az országban megüresedett összes állásokat, pályázatokat. Kiadóhivatal: Budapest, Erzsébet-körút 12.

— **A ki kertjét szereti, szép virágokat és kitűnő konyhakerti terményeket akar.** az fedezze magszükségletét Mauthner Ödön cs. és kir. udvari magkereskedésében Budapest, Rottenbiller-utca 33. A cég idei árjegyzékét, mely 226 oldalra terjed, kívánatra mindenkinek ingyen küldi. Ezen árjegyzék az általánosan ismert, világhírű, kitűnő magvakon kívül, még a különösen érdekes és meglepő konyhakerti- és virágújdonságoknak egész sorozatát is tartalmazza.

— **Állásokat** nyerni legbiztosabban csakis az *»Országos Általános Pályázati Hirlap«* útján lehet, mely az állástadókkal való közvetlen összeköttetése folytán leggyorsabban ad hirt, az összes betöltendő állásokról. Az állástadók is nagyobbrészt e lap útján töltik be a megüresedett állásokat. Minden számban számos állami, közigazgatási, magántisztviselői, gazdasági, hivatali, pénzügyi, kereskedelmi, könyvelői, üzletvezetői, orvosi stb. állás van a feltételek és teljes címek kiírásával. Ingyen melléklete a *»Jegyesek és Házasulandók Lapja«* melynek segítségével házassági célból könnyen, gyorsan ismerkedni lehet. Előfizetési ára 1/4 évre 4 kor., egyes szám 40 fillér, mely levélbélyegben küldhető. Kiadóhivatal: Budapest, Erzsébet körút 18. Képviselők fiókkiadóhivatalok vezetésére, minden nagyobb vidéki városban kerestetnek.

Az úristen nevében!

«Eltá»-hoz a Pesti Hirlap jeles verselőjéhez van egy alázatos kérésünk.

Nevezetesen a Pesti Hirlap most vasárnapi számában a tárcarovatban *«Tavaszi séták»* című vers ekképen végződik:

„Csak azért a bős üvöltés,
Néhány honfi — uram isten! —
Magyar politikát tárgyal
Odaát a Vampeticsnél.”

A vers tartalma elég szellemes, mert magyarázatát adja annak, hogy miért üvöltöttek a szomszédos állatkertben az állatok olyan nagyon. Ez mind igen szellemes és igen jó.

De egyre nagyon kérjük Elta urat. Hagyjon békét az uristennek azzal, hogy ilyen rímet csinál rája. Mert mégis meg vagyunk győződve róla, hogy ha Vampetics ur nem is haragszik meg érte, de az úristen igen érzékeny ebben a tekintetben. Sőt inkább megenged egy kis káromkodást mintsem jóváhagyja azt, hogy a Vampeticsrel rímeljék össze. „Elta” bizonyára nem gondolt az égiek haragjára, amikor ezt a rímet megcsinálta, mert ha éppen a Vampeticsre kellett neki egy rím mi szabadkaiak is annyi

ics-et meg vits-et küldhettünk volna neki, hogy nem szorult volna éppen a jó úristenre, aki táplálja a madarakat, felruhazza a szegényeket, akit béketűréséből se igen lehet kihozni, de aki bizonyára nagyon haragosra válik amikor a „Vampetics“-csal összerímelik, Mi tehát az uristen iránti tekintetből kérjük, hogy hagyjon békét a jó öregnek és ne rímelje össze máskor a Vampeticses!

☆

SZINÉSZET.

Színházi hír. *Bosnyák Zoltánnak* „*Sursum Corda*“ című színműve vasárnap kerül színre színpadunkon. A jeles szerző már szombaton, neje Lenkei Hedvig pedig vasárnap érkeznek városunkba.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Kalmár Antal felmentése.

Dr. Kalmár Antal hirlapíró, volt ügyvéd a „Független Magyarország“ 1903. évi május hó 15-én megjelent számában „*Királyi esküszegés*“ cím alatt írt vezércikkében oly tényeket állít, amelyek miatt a budapesti királyi ügyészség királlysértés címen vádat emelt ellene. A cikknek inkriminált részleteiből a következőket emeljük ki:

„A Deák-féle közjogi alap: az 1867. XII. t.-c. nincs végrehajtva. De ha nincs végrehajtva: kinek volna azt elsősorban szent kötelessége végrehajtani? Annak, aki annak végrehajtására s megtartására megesküdött. Ez pedig a magyar király. No és ha a magyar király nem hajtja végre a törvényt, akkor talán már esküszegő a magyar király? Az országgyűlésen annak mondogatják, egy nagy országos párt kórusban zengi és el fog jönni az idő, (ahogy eljött a többi Habsburgoknál is) hogy az az esküszegés hiteles törvényt magyarázat alakjában közjogilag is konstatálva lesz.“

A budapesti büntetőbíró Kalmárt vád alá helyezte és az ügyet ma tárgyalta az esküdtbíró dr. Agoraszó Péter elnöklete alatt. A vádat dr. Duróczy Elek királyi ügyész képviselte, a védelmet pedig dr. Lengyel Zoltán orsz. képviselő látta el.

Kalmár Antal az általános kérdésekre elmondja, hogy 46 éves, római katolikus vallású, zentai származású, szabadkai lakos, volt ügyvéd, most hirlapíró, sajtó útján elkövetett királlysértés címén már egy ízben három hónapi államfogházzal büntetve volt.

Ezután a bíróság megalakította az esküdtbírókat, amelynél úgy a vád, valamint a védelem is élt a visszavetési joggal.

A bíróság felolvasta a vádiratot, azután az elnök a vádlottat szólította a bíróság elé:

— Megértette a vádat?

— Igen.

— Bűnösnek érzi magát?

— Nem.

— Ön írta a cikket?

— Igen.

— A sajtójogi felelősséget elvállalja érte?

— Elvállalom.

— Mi indította a cikk megírására?

— A képviselőházban, a sajtóban, a közvéleményben befészkelődött az a tudat, hogy a törvény, amely az állam fundamentumát képezi, nincsen végrehajtva. Ezen szempontból írtam meg a cikket.

Az aktuális politikai szempontból írta a cikket eszerint?

— Ebből a szempontból is, de elsősorban tudományos oldalról foglalkoztam a kérdéssel.

— A cikkekben olyan állítások foglaltatnak amelyekben az ügyészség királlysértést lát. Jelesül: a Deák-törvény nincs végrehajtva, ha nem hajtja végre a király, esküszegő-e? Eljön az idő, mikor az esküszegés is történelmileg is konstatálva lesz.

— Én egy szóval sem állítom, hogy a király esküszegő lesz. A cikk címe is kérdőjellel van ellátva. Csak konstatálom, hogy uton-utfélen, mindenfelé ezt hangoztatják.

Történelmi tudományos és közjogi alapon kutatom ennek az okát.

— Csakhogy ön meg is indokolja a vádat; közjogi és jogtörténelmi érvekkel bizonyítja, hogy a király halála után a törvény végre nem hajtását esküszegésnek konstatálják majd. Minthogy pedig az, ami a jövőben lett tény, ma is az, így hát ön tulajdonképpen nem kérdez, hanem állít.

— Ez csak logikai következtetés. Hogy ilyen kérdéssel tudományos szempontból foglalkozni nem lehet, azt nem tudtam.

— Lehet, de a király személyét nem szabad bele vonni. Ha hiba történt, törvényeink értelmében nem a király, hanem a felelős kormány felelős.

— Tudom, hogy a király személye szent és sérthetetlen, Ez a tény azonban nem in-vonválja azt, hogy a király személyével kapcsolatban tisztességesen közjogilag vitatkozni nem lehet.

— Csakhogy éppen az a vád, hogy tiszteletlen hangon nyilatkozott a királyról.

— Én tisztelettel, hódolattal vagyok a király személye iránt. A cikkem magas közjogi és tudományos szempontból foglalkozik a király személyével, nem úgy, mint például a képviselőházban.

— A képviselőházban szabad.

— Csakhogy azt a sajtó is reprodukálja.

— Reprodukálja, de nem kíséri olyan kommentárokkal, mint ön.

— Ismételen hangsúlyozom, hogy én királlysértést nem követtem el.

Az elnök: Van-e valami előterjesztése a bizonyítás kérdéséhez a feleknek?

Az ügyész: Dr. Kalmár Antalt a szabadkai törvényszék egyszer csalás miatt, egyszer pedig sikkasztás miatt egy-egy évi börtönre ítélte. Kérem ennek felolvasását.

A védő: Én ellenzem, mert az nem tartozik ide.

Az ügyész: A törvény ezt előírja.

Kalmár: Ez más res judicata tehát nem foglalkozhatom vele, hiába hangsúlyoznám most már, hogy ártatlan vagyok. Megirtam ezt egy röpiratban, megtámadtam a büntető bíróságot, mert igazságtalanul ítélte. Tettem ezt, hogy sajtópörrt provokáljak és azon bebizonyítsam igazamat. A bíróság tudomást vett a röpiratról — de sajtópörrt nem indított.

Ezután a pörbeszédre került a sor.

A perbeszéd elhangzása után az esküdtek meghozták a verdiktjüket, melynek alapján a törvényszék dr. Kalmár Antalt a királlysértés vádjára alól felmentette.

Eltörte a keresztcsontját.

Osztrogonatz Lukács múlt évi november hó 13-án Pukkel Antalné házában udvarán a száritás végett kiaggatott ruhadarabokat a földre hányta és a mikor az öreg asszony ezért őt kérdőre vonta, szidalmazni kezdte, majd a földre teperte és addig taposta, míg a keresztcsontja eltört. Osztrogonatz ellen a büntető eljárás megindult és ma volt bűnügyében a főtárgyalás *Marián Miklós* elnöklete alatt. A kir. törvényszék vádlottat súlyos testi sértés büntetésében mondotta ki bűnösnek és ezért hat havi börtönbüntetésre ítélte. Az ítélet ellen vádlott felebbezést jelentett be.

A rendőr bántalmazója.

Frank János csávolyi lakos múlt évi október 22-én találkozott Handhaber Jakab községi rendőrrel, a ki köszöntötte, mire Frank goronban válaszolt és mikor a rendőr csendesebb viselkedésre intette, utánna ment elvette az oldalfegyverét, ütlelni kezdte, majd földre teperte és a jobb kezének összes ujját hasznavehetetlenné zuzta össze. A rendőr védekezése folytán bántalmazója is kisebb sérüléseket szenvedett s emiatt előzőleg feljelentést tett a rendőr ellen könnyű testi sértés miatt, de a rendőr, a ki sokkal súlyosabban sérült meg, ezen vád alól felmentést nyert s most az ő feljelentése folytán Frank került súlyos testi sértés büntetésre.

miatt a vádlottak padjára. A tárgyalás folyamán Frank védője dr. Gruber Károly ügyvéd viszonyvádat emelt a rendőr ellen, azonban ezuttal is felmentő volt a bíróság ítélete, Frank bűnössége azonban beigazolást nyervén, hat havi börtönre ítéltetett.

LEGUJABB.

Képviselőválasztás.

Brassóból jelentik: Copony Traugott kormánypárti jelöltet ma a brassói első kerületben közfelkiáltással képviselővé választották.

Öröm a királyi házban.

Windischgrätz Erzsébet hercegnőnek Prágában éjjel fél egy órakor egészséges fiúgyermek született. Az anyának állapota teljesen kielégítő.

A Reichsrath elnapolása.

A Reichsrath üléseit ma anélkül, hogy a delegációválasztásokat megejtették volna, elnapolták. Az elnök felolvasta az elnapolást kimondó királyi kéziratot és ezzel a Reichsrath husvét utáni ápr. 14—18-ig nem tart ülést. A delegáció tagjait a megnyitás utáni napon fogják megválasztani.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti gabonatözsde.

Kálnoky és Simon gabonatermék-kereskedő cég tudósítása.

— Március 10. —

Ma gyenge üzlet mellett elkelt néhány ezer mm. buza változatlan nyugodt áron.

Zab, rozs, tengeri nyugodt.

A határidő-üzlet.

A határidőüzlet olcsóbb amerikai lanyhán indult és a délelőtt folyamán lanyha is maradt

	Déli zárlat	Esti zárlat
Buza ápr.-re	819—818	814—15
Buza okt.	819—817	816—17
Buza ápr. 1904	—	—
Rozs ápr.-re	655—654	650—51
Rozs okt.-re	667—666	660—51
Rozs áprilisra	543—540	539—40
Zab okt.-re	553—551	559—60
Zab	—	—
Zab áprilisra	—	—
Tengeri máj.	526—524	520—21
Tengeri	—	—
Tengeri	—	—
Teng. máj. 1904	537—535	531—32
Repce	—	—
repce aug.	11.35—11.40	810—11

Hol lehet legolcsóbban

Vásárolni

kész férfi öltönyt,

gyermek ruhát,

női kabátot

és paletot

Földes Samu és Társa

Szabadka, Főtér Vermes-palota.

Férfi öltöny	17 kor. feljebb
Ulster	22 „ „
Felöltő	17 „ „
Gyermek öltöny	5 „ „
Gyermek felöltő	9 „ „

Külön osztály női konfekciókban.

Női Jaquetok	11 kor. feljebb
Női Paletok	17 „ „
Fü és leánygallérok	5 „ „